

Bérczi Bernát OCist Apáti Benedikálása

Zirci Apátság, 2018. szeptember 15.

Olvasmányok: 2Kor 4,6-15 ; Jn 10,9-15

„Én azért jöttem, hogy életük legyen és bőségben legyen” (Jn 10,10)

A jelmondat, amelyet apáti szolgálatodra választottál, kedves Bernát atya, János evangéliuma 10. Fejezetének ebből a verséből való: „*Ut vitam habeant* – hogy életük legyen”. Valóban ez a vers és ez a jó Pásztorról szóló evangélium jól kifejezi egy apát szolgálatának lényegi célját, hiszen szent Benedek szerint, az apát a közösség atyja, és egy atya, csak úgy mint egy anya, alapvetően életet ad a gyermekeinek. Szent Benedek világosan kimondja Regulájában, a 2. Fejezetben, hogy egy apát atyaságának modellje Krisztus: „Hisszük ugyanis, hogy Krisztus helyettese a monostorban, mivel az ő egyik nevével szólítjuk meg az Apostol szavai szerint: "Meg kaptátok a gyermekké fogadás Lelkét, akiben azt kiáltjuk: Abba, Atyánk!".” (RB 2,2-3)

Egy apát tehát arra hivatott, hogy életet adjon a testvéreinek, miként Krisztus ad életet. Mit jelent ez? Mit jelent Krisztus számára, hogy „életet ad”? Hogy ezt megértsük, Jézusra kell tekintenünk. Jézus pedig segít minket ebben, mert azért lett emberré, hogy lehetővé tegye számunkra e misztérium szemlélését. Lehetővé teszi számunkra, hogy konkrétan lássuk, az Ő arcán, amelyen, miként a korintusiakhoz írt második levélből vett szentleckében hallottuk, felragyog Isten egész fényessége: „Isten ugyanis, aki azt mondta: „A sötétségből támadjon világosság”, a mi szívünket is megvilágosította, hogy Isten dicsőségének ismerete (Jézus) Krisztus arcán felragyogjon nekünk” (2 Kor 4,6).

Mégis leginkább ennek a liturgiának evangéliumában szemlélhetjük Krisztus arcát, amelyen fölragyog Isten teljes dicsősége. A jó Pásztor képe Krisztus atyaságának ikonja, mert élete ajándékozásának ikonja, szeretetének ikonja, amely minden homálytól mentesen feltárja nekünk az Atya szeretetét: „Amint engem szeretett az Atya, úgy szerettelek én is titeket” (Jn 15,9).

Egy atya, egy anya, életet adnak gyermekeiknek, de normális esetben ez azt jelenti, hogy megadják gyermekiknek, hogy éljék az életüket. Ezzel szemben Krisztus atyaságának, annak, ahogyan ő gyakorolja az élet nekünk ajándékozását, alapvető jellemzője az, hogy nem csak azt adja, hogy éljünk, hanem saját életét adja: „Én vagyok a jó pásztor. A jó pásztor életét adja juhaiért.” (Jn 10,11); „Életemet adom a juhokért” (10,15).

Pálban mélyen ott élt ennek tudata: „Életünkben állandóan ki vagyunk téve a halálnak Jézusért, hogy majd Jézus élete is nyilvánvaló legyen testünkön” (2 Kor 4,11).

A feltámadt Krisztus élete, aki legyőzte a bűnt és a halált, ez a juhok valódi élete. Jézus azért jött, hogy ezt a „bőséges életet” adja nekünk, ezért élt közöttünk, halt meg és támadt fel és ül az Atya jobbán, hogy velünk maradjon egészen a világ végezetéig (vö. Mt 28,20). Velünk marad nekünk adva az Ő életét az Egyházban és a szentségekben, az Egyház és a szentségek által.

Megértjük tehát, hogy ha szent Benedek azt kéri az apáttól, hogy a közösségben Krisztus helyét foglalja el, ez azt jelenti, hogy nem arra hivatott, hogy csupán a saját életét adja a testvéreinek, hanem hogy Krisztus életét adja nekik. Nem elég, hogy jó és nagylelkű legyen, hogy föláldozza a saját életét a testvéreiért: arra hivatott, hogy a testvéreknek Jézus életét adja, tehát, hogy olyan ajándékot, olyan kegyelmet adjon nekik, amely nem tőle jön, amely nem is ő maga, hanem, amely teljesen és csak Krisztusban van.

Természetesen szent Benedek hangsúlyozza a saját élete odaadását is, a nagylelkűségét, jóságát és irgalmasságát, amelyet testvérei iránt gyakorolnia kell, mindez azonban nem szüli a testvéreket valóban az élet teljességére, ha az apát mindezeket a tulajdonságokat és erényeket nem abból az ajándékból meríti, amelyben Krisztus adja Önmagát az apátnak és a testvéreknek.

Éppen ezért szent Benedek különösen is hangsúlyozza azokat a tulajdonságokat, amelyek az apátot képessé teszik arra, hogy Krisztust adja tovább a testvéreknek. Képesnek kell lennie arra, hogy tanítsa, evangelizálja a testvéreket, hogy átadja nekik az Igét, amely Jézusban testté lett. Ezért kell, hogy jártas legyen az isteni Törvényben, írja szent Benedek a 64. fejezetben, hogy tudja és legyen is honnan "előhozni újakat és régieket" (RB 64,9). Tehát nem a saját tudományát, a saját igazságát, a saját fényét kell továbbadnia, hanem mindennek egy más Valakitől kell jönnie, az egésznek egy más eredete, más forrása van, amely nem belőle fakad, amely nem ő, hanem Krisztus.

Szent Pálnak ezért igaza van, mikor azt mondja, hogy Krisztus fényének, tehát életének, szeretetének, kegyelmének és igazságának kincsét, „mint törékeny cserépedényekben hordozzuk” (2 Kor 4,7a). De ez teljesen mindegy! Ha tudjuk, hogy mindaz, amit át kell adnunk, nem tőlünk jön, akkor nincs többé jelentősége annak, hogy cserépedényekben, vagy arany tálakban adjuk-e át. Sőt, jobb is, ha cserépedényekben adjuk át, inkább mint arany tálakban, mert így „a nagyszerű erőt nem magunknak, hanem Istennek tulajdonítjuk” (4,7b).

Ebben a bizonyosságban van annak a derűnek és békének a titka, amelyet egy apát mindig megőrizhet szolgálata folyamán. Ez a bizonyosság ugyanis megszabadítja a felfuvalkodottságtól, amely lerombolja a belső békéjét és akadályozza abban, hogy Krisztus Szívének szelídségével és alázatával tekintsen a többiekre (vö. Mt 11,29). Ez a bizonyosság béke forrása, mert lehetővé teszi az állandó újrakezdést, hogy Krisztusból merítsük az új életet, amelyet a tévedéseink és gyöngeségeink folyton tönkretesznek.

Ugyanakkor ez a bizonyosság el is kell, töltse az apátot felelősségének mély átérzésével: ha Jézus életét kell továbbadnia, ha a Jézus által adott életet kell a testvéreinek adnia, a szavai és cselekedetei által, akkor szolgálatának, hivatásának és küldetésének leglényegesebb pontja nem más, mint hogy megmaradjon Krisztus állandó keresésében és Krisztusnak, az Ő Jelenlétének, az Ő Igéjének, az Ő Szeretetének állandó befogadásában. Krisztus az apát élete, mint ahogy Ő a testvérek élete is, akik rá lettek bízva. Semmi sem hasznosabb és szükségesebb a testvérek számára, mint egy apát, aki nem tud Jézus nélkül élni, aki csak úgy él, ha belőle meríti az életet és mindazt, amit élnie kell, Krisztusból, akinek barátja és szolgálója.

Szent Benedek ezért óvva inti az apátot, hogy sohase „foglalkozzon túlzottan a mulandó és esendő földi dolgokkal”, hanem maradjon inkább állandó és alapvető gondja „a rábízott lelkek üdvössége” (vö. RB 2,33).

Ahogy szent Pál is megtapasztalta, minden egyes pásztor elsődleges feladata az, hogy engedje élni Krisztust önmagában: „Élek, de már nem én, hanem Krisztus él énbennem” (Gal 2,20). Mert így „a mulandó és esendő földi dolgok is”, amellyel egy apátnak ugyancsak foglalkoznia kell, úgy lesznek megélve, miként azt Jézus élte, Jézus által lesznek megélve, és így az apát minden dolgán keresztül segítheti testvéreit abban, hogy engedjék Krisztust élni önmagukban és így Krisztus életét adják a világnak.

*P. Mauro-Giuseppe Lepori
OCiszt Generális Apát*